

ประเพณีแห่นางแมว

ผศ. เมตตา โพธิ์กลิ่น

สังคมไทยส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรม น้ำเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพทำไร่ทำนา หากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลย่อมสร้างความเดือนร้อนให้กับชาวไร่ชาวนาทั่วไป เพราะฉะนั้นเพื่อให้ฝนตกลงมาจะได้มีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตรกรรมจึงต้องทำพิธี“แห่นางแมว”ขึ้นเพื่ออ้อนวอนขอให้ฝนตกลงมาสร้างความชุ่มชื้นแก่แผ่นดินและพื้นที่ทำสวนทำไร่ทำนาของทุกคน

ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีแห่นางแมว คนไทยมีความเชื่อว่าฝนตกลงมาเพราะเทวดา และฝนเป็นของเทวดา เนื่องจาก เทโว แปลว่า ฝน เหตุที่ฝนไม่ตกมีหลายเหตุผลเช่น เกิดจากดินฟ้าอากาศเปลี่ยนแปลง ประชาชนหย่อนสิริธรรม เจ้าเมืองหรือเจ้าแผ่นดินไม่ทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม เป็นต้น ส่วนความเชื่อที่เกี่ยวกับแมว คนไทยเชื่อว่าแมวเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจลึกลับ และเป็นสัตว์ที่มีสีเดียวกับเมฆ คือแมวสีสวาด เมื่อนำมาประกอบพิธีสามารถเรียกฝนให้ตกลงมาได้ นอกจากนี้ยังชาวอีสานเชื่อว่าแมวเป็นสัตว์ที่เกลียดฝน ถ้าฝนตกครั้งใดแมวจะร้องทันที จึงถือเคล็ดว่าถ้าแมвр้อง จะเป็นเหตุให้ฝนตกจริงๆ ชาวบ้านจึงร่วมกันสาดน้ำ ทำให้แมвр้องมากที่สุดจึงจะเป็นผลดี

วิธีการคือ คัดเลือกแมวไทยพันธุ์สีสวาดหรือบางแห่งแมวดำ ตั้งแต่ 1-3 ตัว นำนางแมวมาใส่กระบุงหรือตะกร้าหรือเข่งก็ได้ แล้วสอดไม้คานให้สองคนหาม จัดดอกไม้ 5 คู่ เทียน 5 คู่ แต่ก่อนที่จะนำนางแมวเข้ากระบุง คนที่เป็นผู้อาวุโสที่สุด จะพูดกับนางแมวว่า "นางแมวเอ๋ย ...ขอฟ้าขอฝน ให้ตกลงมาด้วยนะ" พอหย่อนนางแมวลงกระบุงแล้ว ก็ยกกระบุงนั้นสอดคานหามหัวท้าย แล้วหามนางแมวแห่ไปทุกครัวเรือนถึงเรือนใดก็ให้สาดน้ำมายังขบวน ส่วนใหญ่คนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านจะเป็นผู้นำกล่าวแจ้งเพื่อให้ผู้แห่ทั้งหมดว่าตามในขบวนจะมีการตีเกราะเคาะไม้เพื่อให้เกิดจังหวะตามไปด้วย เมื่อแห่ไปถึงบ้านใครเจ้าของบ้านก็ต้องเอาน้ำสาด หรือรดที่ตัวแมวให้เปียกและทำให้แมвр้อง และสาดใส่ขบวนแจ้งด้วย ประเพณีบางบ้านก็สาดใส่ขบวนเฉยๆ โดยไม่ให้ถูกแมว เชื่อว่า ถ้าแห่นางแมวแล้ว ฝนจะตกภายใน 3 วัน 7 วัน

พิธีแห่นางแมวนอกจากจะเป็นการช่วยเรียกให้ฝนตกแล้ว ยังทำให้เกิดการสร้างสามัคคีของคนในหมู่บ้านให้แน่นแฟ้นเพราะต้องมีการช่วยเหลือกันในการประกอบพิธี

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ

https://www.m-culture.go.th/sisaket/ewt_news.php?nid=810&filename=index

ศิลปวัฒนธรรม

<https://sites.google.com/site/silpawaththrrm/654>

ธันวดี สุขประเสริฐ

<https://www.sac.or.th/databases/rituals/detail.php?id=9>